

Planten in cultuur

Japanse sierkers

door Astrid de Groot

foto's van internet

Somei yoshino.

Bloemen en planten hebben in vele culturen een speciale betekenis. Ook in Japan. Zo hebben onder andere *Chrysanthemum* en de Japanse notenboom (*Ginkgo biloba*) een belangrijke betekenis binnen de Japanse cultuur, maar geen enkele plant is zo populair als de Japanse sierkers (*Prunus serrulata*) in het Japans Sakura genoemd. Als je een winkel binnenloopt heb je een grote kans om 'Sakura' tegen te komen. Als motief op servies en stof of als smaak voor een ijsje of shake.

Er komen vele honderden verschillende variëteiten van de Japanse sierkers voor in Japan, maar de meest geliefde variëteit is toch wel de 'somei yoshino'. Volgens de Internationale Naamlijst voor Houtige Gewassen heet deze: *Prunus* 'Shidare-yoshino'. De bloesem is bijna puur wit met een vaal roze kleur bij de tak. Voor ongeveer een week zien de bomen wit van de bloesem tot de bladeren te voorschijn komen. De bloesem is zo populair dat het on-officieel wordt gezien als de nationale bloem van Japan. Niet alleen vanwege zijn schoonheid, maar ook vanwege de symboliek die de Japanners aan deze bloemen verbinden.

Een kort leven van een week mogelijk door wind en regen verder verkort. Deze korte bloeitijd wordt veelal gezien als een metafoor voor het leven. Mooi maar ook teer. Deze symboliek werd vroeger vaak gebruikt voor het

leven van strijders zoals de samurai, maar ook voor kamikaze-piloten in de tweede wereldoorlog, wiens leven vaak abrupt tot een einde kwam. Het zijn echter niet alleen de bloesems, maar ook de bomen zelf die symbool staan voor het leven.

De variëteit *Prunus jamasakura* (volgens de Naamlijst: *Prunus serrulata* var. *spontanea*) bereikt zijn piek op twintigjarige leeftijd en begint rond zijn vijftigste met aftakelen totdat de boom vaak rond zijn zeventigste jaar sterft. Een levenscyclus vergelijkbaar met die van de mens. Daarentegen bestaan er ook variëteiten die wel veertienhonderd jaar oud kunnen worden en het idee geven van onsterfelijkheid. Dit contrasterende beeld tussen bloesem en boom, zie je dan ook vaak terug in Japanse geloven, legenden, gedichten en toneelstukken.

Japanse sierkers.

Somei yoshino.

Zo wordt in Shinto, een Japans geloof waarin natuurgeesten (*kami*) worden aanbeden, geloofd dat natuurgeesten verblijven in hele grote bomen, deze worden 'Shinboku' oftewel heilige bomen genoemd. Ook de Japanse sierkers valt onder de 'Shinboku' net als bijvoorbeeld de Japanse notenboom, Eik en Blauwe regen. Wanneer men denkt dat een natuurgeest in een boom verblijft wordt er een groot wit touw om de boom geknoopt en die wordt vanaf dat moment als heilig beschouwd. Deze bomen mogen niet worden gekapt en worden vaak goed verzorgd. Ook worden er soms offers gebracht voor geluk.

De populariteit van de Japanse sierkers is niet iets van de laatste jaren. Al in de Heian periode (796-1185) namen de Japanse edelen elk jaar de tijd om onder het genot van een drankje van de kort bloeiende bomen te genieten. Een traditie, 'Hanami' genoemd, letterlijk bloembezichtiging, die tot op heden door alle Japanners met veel plezier voortgezet wordt. Rond april worden de Japanners dan ook door de meteorologische dienst dagelijks op de hoogte gehouden waar de bloesems beginnen te bloeien. Al snel zitten de parken dan vol met picknickende families, vrienden en collega's, om te genieten van de kostbare dagen van de Sakura-bloesem.

Hanami.

Sakura ijs.

Servies met sakura motief.

